

STORE NORSKE SPITSBERGEN KULKOMPANI
AKTIESELSKAP

**BERETNING FOR
DRIFSAARET 1917**

FØRSTE AARSBERETNING

FRA

STORE NORSKE SPITSBERGEN KULKOMPANI
AKTIESELSKAP

DRIFSAARET 1917

KRISTIANIA
EMIL MOESTUES BOKTRYKKERI
1918

REPRÆSENTANTSKAPET:

ØRDFØRER:

VICEØRDFØRER: Statsraad Kr. Lehmkühl

A. VALGT AV PREFERENCEAKTIONÆRERNE:

Direktør E. Bull-Simonsen
Bankchef G. Kamstrup-Hegge
Skibsreder A. F. Klaveness
Statsraad Kr. Lehmkühl
Kammerherre Haaken Mathiesen
Bankchef Viktor Plahte
Bankchef E. Skogstad

SUPPLEANTER:

Grosserer O. I. Nilsen
Generalkonsul Rudolf Olsen
Konsul G. Robertson

B. VALGT AV STAMAKTIONÆRERNE:

Doktor Cato Aall
Fabrikeier N. Andresen
Ingeniør G. Hartmann
Konsul I. C. Isdahl
Overretssakfører Iver Lund
Bankchef D. E. Martens
Disponent C. Rognerud

SUPPLEANTER:

Overretssakfører Henrik Ameln
Skibsreder Per Gjerding
Doktor H. Sommerfelt

STYRET:

FORMAND: Advokat Carl Lundh

VICEFORMAND: Direktør C. W. Eger

A. VALGT AV PREFERENCEAKTIONÆRERNE:

Direktør C. W. Eger
Skibsreder Thos. Fearnley, jr.
Skibsreder Thv. Halvorsen
Advokat Carl Lundh

SUPPLEANTER:

Advokat Jens P. Heyerdahl
Grosserer Trygve Wettre

B. VALGT AV STAMAKTIONÆRERNE:

Ingeniør Johan Anker
Bankchef S. E. Dahl
Advokat Kristen Nygaard

SUPPLEANTER:

Grosserer Joh. Baumann
Grosserer Morten Lind

TEKNISK DIREKTØR:

Ingeniør Karl Bay

VINTERCHEFER:

Vinteren 1916/17: Ingeniør Kenneth L. Gilson

Vinteren 1917/18: Ingeniør Sigurd Westby

Styrets aarsberetning for første driftsaar 1917

STORE NORSKE SPITSBERGEN KULKOMPANI, AKTIESELSKAP blev stiftet paa konstituerende generalforsamling den 30. november 1916 og, efterat de første 50 % av preference-aktiekapitalen var indbetalt, firmaregistrert den 28. februar 1917. Den anden halvdel av preference-aktiekapitalen forfaldt til indbetaling den 1. mars 1917 og er i sin helhet indbetalt.

Som oplyst i den paa den konstituerende generalforsamling fremlagte stiftelsesberetning, hadde den av Det norske Spitsbergensyndikat nedsatte arbeidskomite allerede før selskaps stiftelse igangsatt de forberedende arbeider paa Spitsbergen, saaledes at vinterarbeidet var i fuld gang, da selskapet stiftedes. Hadde ikke Syndikatet, i tillid til at de som grundlag for selskaps stiftelse nødvendige overenskomster vilde komme istand, igangsatt driften allerede sommeren 1916, vilde mindst et aar ha været tapt for selskapet, idet de første organisationsarbeider paa Spitsbergen da først vilde ha kunnet igangsættes i løpet av juli maaned forrige aar.

Selskapet overtok i henhold til beslutning paa den konstituerende generalforsamling den for Syndikatets regning igangværende drift med samtlige derav flytende inntægter og utgifter,

Regnskaperne omfatter saaledes i virkeligheten en drift for selskaps regning fra mai 1916. da de forberedende arbeider for driften paabegyndtes, til regnskapsaarets utgang den 31. december 1917. For tiden indtil 1. december 1916 lededes driften av Syndikatets arbeidskomite.

Den i aktieindbydelsen fremlagte plan, at fortsætte og gjennom fornødne nyanlæg at utvide driften av selskaps felter, viste det sig snart at man foreløbig maatte omlægge, idet vanskelighetene med at skaffe de til nyanlæggene fornødne konstruksjoner og maskiner med tilbehør paa grund av krigen stadig økedes. Styret fandt det derfor fordelagtigere indtil videre at lægge hovedvegten paa en saadan utbedring og supplerings av det forhaandenværende anlæg, at man foreløbig kunde naa den størst mulige produksjon, idet man samtidig saavidt mulig utførte alt det forberedende arbeide for nyanlæggene.

Overensstemmende med dette program har selskapet senere arbeidet. De forhaandenværende driftsmidler har været istandsatt og utbedret. Foruten en række mindre arbeider er den gamle kraftstations kapasitet blit utvidet med 50 % gjennom installation av en Diesel-motor paa 100 HK med en generator. Allerede straks blev der bygget et fuldt moderne indredet sykehus beregnet paa selskaps bebov under fuld drift. Forøvrig er materialer fremført og grundarbeider paapegyndt for nye arbeiderboliger for ca. 100 mand.

De forberedende arbeider i marken for den fremtidig utvidede drift er paa det nærmeste færdige, spesielt er alle forberedelser gjort for de nødvendige anlægsarbeider for selskaps grube nr. 2 beliggende paa Longyeardalens søndre side. Fra det nedlagte bergverk paa Salangen er der indkjøpt en taugbane og forskjellig andet materiel for anlæggets utvidelse. Ny fjeldheis for grube nr. 2 er kontrahert, likesom der ogsaa er gjort en række andre bestillinger sigtende paa den nye grubes igangsættelse saasnant dertil blir anledning.

Samtidig er driften foregået i størst mulig utstrækning for under de nu raadende vanskelige kulforhold i Norge at kunne tilføre landet saa store kvantiteter som mulig. Styret er ved spørsmålet om fordeling av kulsalgene gået ut fra, at Nord-Norge ogsaa for fremtiden vil bli Spitsbergen-selskapernes væsentligste arbeidsfelt, og at det derfor i størst mulig utstrækning gjælder at tilgodese denne landsdels kommunikationer og industri. Imidlertid har forholdene siden driftens begyndelse nødvendiggjort, at ogsaa andre offentlige formaal har maatte tilgodesees ved selskaperets kulsalg.

Ved overtagelsen av felterne forefandtes der et kullager som blev anslaat til ca. 20 000 ton, men som viste sig at utgjøre ialt ca. 21 345 tons. Under selskaperets drift til utgangen av driftsaaret 1917 har der været oparbejdet ialt 33 276 tons, tilsammen 54 621 tons.

Herav er anvendt til forbruk paa stedet 3006 tons og til salg og eksport 43 306 tons, tilsammen 46 312 tons. Resten 8 309 tons utgjør beholdningen ved aarets utgang.

Forskjellige forhold har medført, at driften ikke er kommet op til det niveau som man efter amerikanernes driftsberetninger mente at kunne gjøre regning paa. Dels beror dette paa amerikanernes arbeidsmetode i den senere tid, idet grubens tilstand viste, at driften i det sidste aar hadde været sterkt forceret, hvorfor den ogsaa nødvendiggjorde adskillig efterarbejde, før samtlige arbeidspunkter kom i regelmæssig drift. Ved anlæggets overtagelse viste det sig ogsaa, at reservedele, som man hadde gjort regning paa at forefinde, ikke fandtes og heller ikke paa den korte tid før skibsfartens ophør sommeren 1916 kunde skaffes, saaledes at den første vinters drift tildels har maattet foregaa under adskillig brist paa fornødent materiel. Likeledes har ogsaa arbeidsintensiteten som overalt ellers sunket, hvortil kommer at arbeidstiden ifjor sommer er blit nedsat fra 9 til 8 timer. En væsentlig hindring for opnaelse av den i forrige aar tilsigtede produktion var imidlertid den ifjor igangsatte syndikalistiske streik paa Spitsbergen. Det er værdt at lægge merke til, at denne streik ikke hadde sin grund i misnøie hos selskaperets overvintrende arbeidere, men at den var planlagt i vinterens løp i Norge og igangsat av arbeidere som medfulgte den første ekspedition til Spitsbergen og allerede 14 dage efter ankomsten tildels gennem trusler overfor sine medarbeidere hadde fremtvunget streiken. Det vil være bekjendt at regjeringen foranlediget opsendelse til Spitsbergen av en offentlig mæglingssmand og at dennes mægling ikke førte til noget resultat, hvorefter samtlige streikende arbeidere blev hjemsendt. Efterat nye arbeidere var engageret, har arbeidsforholdene i vinterens løp været normale.

Arbeidslønnen utgjorde i sæsonen 1916/17 for samtlige arbeidere gjennemsnitlig fra 11 til 14 kr. pr. arbeidsdag eller skift. I virkeligheten ligger arbeidsfortjenesten ca. kr. 2.— høiere, idet arbeiderne kun — som tidligere — betaler kr. 1.50 for fuld kost, hus, lys og opvarmning, hvilke ydelser ialt har kostet selskaperet ca. kr. 3.50 pr. arbeider pr. dag. For de nu overvintrende arbeidere er der desuten indrømmet et dyrtidstillæg.

Antallet av de overvintrende ved selskaperets anlæg var vinteren 1916/17 141 personer og vinteren 1917/18 216 personer. Herav utgjorde henholdsvis 113 og 186 funktionærer og arbeidere og 28 og 30 kvinder og barn.

Selskaperet holder egen læge og diakon. Der er blandt selskaperets arbeidere oprettet sykekasse som støttes av selskaperet med 50 % tilskud. Samtlige selskaperets funktionærer og arbeidere er ulykkesforsikret for selskaperets regning. Overvintringsforholdene har været gunstige.

Mens isen sommeren 1916 gik forholdsvis tidlig op, frembød isforholdene forrige sommer usedvanlige vanskeligheter paa grund av fjordisens sene opgang. Et forsøk paa at forcere den ved hjælp av den av A/S Sydvaranger disponerte store isbryter «Pasvik» mislykkedes og aapent vand indtil Advent Bay indtraf først 21. juli. Til gjengjæld var isforholdene utover sommeren gunstige og tillot 36 anløp av Advent Bay uten nogetsomhelst uheld for skibe eller ladninger. Det lykkedes saaledes ifjor at faa ut hele det resterende og det i vinterens løp oparbeidede lager, hvilket dog paa grund av streiken ikke hadde naaet den paaregnede størrelse.

Det fra amerikanerne overtagne proviantlager som da hadde ligget 2 aar og længer paa Spitsbergen viste sig for størstedelen anvendelig. Bortset fra et uheld ved den sidste ferskematsekspedition til Spitsbergen, idet overreisen paa grund av storm blev forsinket i henved 3 uker, foregik selskapets proviantering for vintersæsongen 1916/17 i enhver henseende utmerket og har ikke git anledning til klage. Spesielt var streiken ikke begrundet i kostholdet. Ogsaa for vintersæsongen 1917/18 lykkedes det selskapet trods de bestaaende vanskeligheter at faa provianteringen tilfredsstillende løst.

Ved siden av selskapets hovedvirksomhet ved Advent Bay har der været utført forberedende arbeider for igangsættelse av grubedriften paa selskapets felter ved Green Harbour. Vinteren 1916/17 utførtes dette arbeide av et mindre parti, som det hadde været meningen at øke sommeren 1917, hvilket paa grund av streikeforholdene ikke lot sig gjøre. For tiden paa gaar der arbeide i Green Harbour av en avdeling paa 8 mand under ledelse av en betroet stiger. Arbeidet bestaar for tiden væsentlig i opfaring av feltet med drift for øie.

Selskapet har ved bankdirektør *N. Kielland-Torkildsens* bortgang at beklage tapet av sit repræsentantskaps første ordfører. Selskapet vil ha grund til altid med erkjendtlig tak at erindre det betydelige og interesserte arbeide bankdirektør *Kielland-Torkildsen* som formand i Syndikatets arbeidskomite nedla av grundlæggende betydning for selskapet.

Som det av regnskaperne fremgaar utgjør selskapets nettofortjeneste forrige driftsaar, efterat nødvendige avskrivninger har fundet sted, kr. 1 001 202.06, som av styret er foreslaaet anvendt saaledes:

10 % til reservefondet	Kr. 100 120.21
7 % utbytte til preferenceaktierne	» 350 000.—
8 % av kr. 551 081.85 tantieme til styret	» 44 086.56
2 % —»— repræsentantskapet	» 11 021.64
7 % utbytte til stamaktierne	» 322 000.—
Avsættelse til skatter m. v.	» 150 000.—
Til disposition og overførsel i nyt regning	» 23 973.65
	<u>Kr. 1 001 202.06</u>

Hvad de av styret foretagne avskrivninger angaar vil det sees, at kr. 150.000.— vedkommer d/s «Isfjord», som av syndikatet blev indkjøbt av hensyn til selskapets kommunikation med Spitsbergen. Skibet, som under driftens igangsættelse var selskapet til uvurderlig nytte, viste sig ved den vaaren 1917 foretagne Veritasbesigtigelse at tiltrænge saadanne forandringer og forbedringer, at man har fundet det hensigtsmæssigere at avrigge skibet og at realisere de derved fremkomne værdier. Paa selskapets skib «Forsete», som vaaren 1917 indkjøbtes for en kjøpesum av kr. 310 000.—, er for indeværende regnskapsaar avskrevet kr. 50 000.— repræsenterende ca. 25 % av skibets konjunkturfordyrelse. Videre har man fundet at burde avskrive kr. 130 000.— paa material- og varelager, repræsenterende den konjunkturfordyrelse ved disse, som maa antas ikke at kunne gjenvindes gennem driften.

I henhold til selskapets vedtægter er selskapets driftsaar kalenderaaret. Erfaring har allerede vist, at aarets opdeling midt under en vintersæsong skaffer adskillige regnskapsmæssige vanskeligheter, hvorfor styret vil foreslaa for generalforsamlingen at driftsaaret omlægges til tiden 1. juli til 30. juni.

Kristiania, i styret for STORE NORSKE SPITSBERGEN KULKOMPANI, AKTIESELSKAP, den 14. mars 1918.

Carl Lundh,
formand.

C. W. Eger,
viceformand.

Johan Anker.

S. E. Dahl.

Thos. Fearnley jr.

Thv. Halvorsen.

Kristen Nygaard.

Karl Bay.

Ovenstaaende aarsberetning med vedheftede utdrag av gevinst- og tapskonto og generalbalance er godkjendt i repræsentantskapsmøte idag. I henhold til vedtægternes § 8 meddeltes styret decharge for regnskaps- og forretningsførsel, likesom nettoindtægten besluttedes anvendt overensstemmende med styrets forslag og det til disposition staaende beløp: kr. 23 973.65 blev besluttet anvendt:

a) til gratialer	kr. 8 000.00
b) til bidrag til Birkelands geofysiske fond	« 5 000.00
c) til formaal til arbeidernes trivsel, utdanning og og underholdning paa Spitsbergen	« 10 000.00
d) at overføre i ny regning	« 973.65
	<hr/>
	kr. 23 973.65

Den ordinære generalforsamling besluttedes avholdt fredag den 10. mai 1918 kl. 1 em. i Christiania Handelsstands Forenings lokaler.

Kristiania den 10. april 1918.

Kr. Lehmkuhl,
ordfører.

GENERALBALANCE.

Land og gruberettigheter.....	Kr. 4565 500.00		
Bygninger, anlæg og materiel	1 450 455.29		
Inventar Kristiania, Tromsø og Longyear City	" 26 539.29		
Dampbater: D/S «Isfjord» kr 44 388.75	" "		
D/S «Forsete» „ 274 157.88	" 318 546.63		
Varelager Longyear City, Trondhjem og Tromsø	" 581 780.01		
Kullager Longyear City og Tromsø	" 420 327.90		
Træk og husdyr	" 5 995.00		
Andel i andre selskaper	" 111 000.00		
Aktionærerne	" 250.00		
Kassebeholdning Kristiania og Longyear City	" 1 607.39		
Indestaende i banker	" 3 053 338.39		
Debitorer	" 144 070.51		
D/S «Forsetes» Drift vedtrørende tidsbefragtning overføres i ny regning	" 26 284.30		
	Kr. 10 705 692.71		
	Kr. 10 705 692.71		

Aktiekapital: Preference kr. 5 000 000.00			
Stamm	" 4 600 000.00		
M/S «Snaddens» driftskapital til forvaltning	" "		Kr. 9 600 000.00
Spitsbergpengener i cirkulation	" "		4 439.53
Kreditorer	" "		2 327.91
Fond til arbeidernes bedste	" "		95 918.00
Gevinste og Taps-Konto	" "		1 805.21
			1 001 202.06

31. December 1917.
28. Februar 1918.

Carl Lundh, C. W. Eger, Johan Anker. S. E. Dahl. Thos. Fearnley jr. Thv. Halvorsen. Kristen Nygaard.
formand. viceformand.

Vilh. L. C. Nicolaysen.

Undertegnede revisor, der har gjenneemgaat samtlige regnskaber for 1916/17 bekræfter herved at foranstaaende gevinst og taps-konto og balance er i overensstemmelse med bøkernes utvisende.
G. Brand.